

МАКЕДОНЦИТЕ ВО СВЕТОТ

"На Нов Зеланд има околу 1.000 Македонци. Тие се раштркани во повеќето негови делови, но сепак се собираат за македонските празници. Тогаш имаме македонска свирка во живо, а на тие забави привлекуваме и луѓе од поранешните југословенски простори. Се дружиме, дискутираме за Македонија. На Нов Зеланд постои и македонското друштво, кое е основано во 2006 година. Сега се преземаат активности да се најдат простории за друштвото, а пред неколку месеци беше формиран и иницијативен одбор за основање на македонска православна црква, бидејќи затоа што немаме своја црква, мораме да ги посетуваме српската и руската црква", вели Антонио Крстев, Македонец од Нов Зеланд.

Пишува: Жаклина МИТЕВСКА

УСПЕШНО ПРИЛАГОДУВАЊЕ Н

**МИЛО НИ Е КОГА КАКО АМБАСАДОРИ ЈА
ПРЕТСТАВУВАМЕ МАКЕДОНИЈА ВО СВЕТОТ,
АНТОНИО КРСТЕВ, НОВ ЗЕЛАНД**

Македонците живеат секаде низ Земјата. Ги има и на Нов Зеланд. Како живеат во тој дел од светот, како се интегрирани во тамошниот систем, имаат ли македонско друштво и како ги негуваат македонските корени? На овие и други прашања одговара скопјанецот Антонио Крстев, кој во 1996 година, заедно со семејството, заминал за Нов Зеланд. Годинашниот престој во Македонија ѝ го намени на македонската јавност за да ја запознае со своите две книги: "Живот на Марс" и "Меѓу сонот и јавето", но и за да го искористи правото да гласа на вонредните парламентарни избори.

"Ја напуштив Македонија во периодот кога ја зафати големиот иселенички бран Македонци. Се заинтересиравме за Нов Зеланд и одлучивме да замине без одреден рок за враќање. Сакавме да го осознаеме тамошниот живот, да го научиме англискиот јазик и сами да увидиме дали би се вратиле или би заминале на друго место. Кога заминавме од Македонија ќерка ми имаше 8, а синот 5 години. Можете да замислите, само што го научија македонскиот јазик веќе требаше да учат нов јазик. Во тој период европските земји беа значително затворени, а постапката

за заминување на Нов Зеланд беше наједноставна. Задоволни сме што ја избравме оваа земја, бидејќи ги откривме нејзините убавини и сфативме дека таа всушност е свет во мало, има култури и граѓани од сите земји. Нов Зеланд не е затворена земја, луѓето се пријателски настроени, таму сите сме мултикултурен свет и странецот брзо се адаптира. На почетокот се судривме со мали проблеми, нова средина и предизвици, но од година во година сè повеќе напредуваме", господинот Крстев ја раскажува приказната за своето заминување.

Нов Зеланд, како што вели тој, е земја на крајот од светот.

"Заминавме со постојана виза, но кога прв пат стапнавме на таа територија - дополнува нашиот соговорник - ништо не беше така како што го очекувавме, иако од социјален аспект беше добро. На почетокот организираа курсеви за да се адаптираме на англискиот јазик. Постепено ги откривавме сличностите на Нов Зеланд со Македонија. Таму има езера, луѓето се гостопримливи, така што брзо се создаде група Македонци, се вклопивме во тамошниот систем, затоа што градењето на некакво гето никому не му помага. Во тој бран на иселеници од Македонија, во етапи на Нов

Зеланд дојдоа повеќе македонски фамилии, така што во еден период оваа бројка достигна и повеќе од 1.000 Македонци. Сега бројот е намален бидејќи едни сакаа да бидат поблиску до татковината, други се преселија во Австралија, трети заминаа за САД. Но, Нов Зеланд е призната држава, а за некои тоа беше отскочна даска во нивниот животен пат".

ПОМОШ ЗА ЕТНИЧКИТЕ ГРУПИ

Крстев објаснува дека тие се воодушевени од убавините на Нов Зеланд, од можноста за патувања низ цел свет, но се задоволни и од тоа како се адаптирани во тој систем. Кога заминале во "ветената земја" познавале само пријателка на нивна роднина. По неколку дена семејството Крстеви изнајмиле куќа. Всушност, Нов Зеланд за иселениците обезбедил помош во работа и сместување. Тоа било доволно да се почне нов живот, но секој Македонец, како што посочува Крстев, сака нешто повеќе. Всушност, таму нема невработени, а Македонците се многу трудољубиви.

НЕОПХОДНА НИ Е МАКЕДОНСКА ЦРКВА, ЗА ДА НЕ ОДИМЕ ВО СРПСКА И РУСКА

Антонио и неговата сопруга се дообравале за да дојдат до подобро работно место. Како економист од Земјоделска банка во Скопје, по успешното завршување на двегодишните студии од областа на банкарскиот менаџмент, на Нов Зеланд се вработил во најголемата банка, Национална банка, една од најголемите фирми со околу 9.000 вработени, со голем капитал во повеќе земји. Неговата сопруга од Македонија замиснала како правник, а сега на Нов Зеланд работи како успешен стручен соработник на универзитетот. Керката се насочила во областа на правото и социологијата, а синот го завршува средното училиште и е јуниорски првак во шах (до дваесет години) на Нов Зеланд.

Оваа земја има повеќе делови. Се мејството Крстев живее на северниот брег во градот Оукланд, каде има милион ипол жители. Според кажувањата на нашиот соговорник, тука живеат многу Македонци бидејќи плажите и морето се блиску, а воедно овој дел е еден од подобрите делови на Нов Зеланд.

"Сепак - дополнува Крстев - Македонците се раштркани во повеќето делови, па е многу тешко да се организира настава за нашите деца. Ги има речиси од

МОСТОТ НА ПРИСТАНИШТЕТО ВО ОУКЛАНД

сите возрасти, а нивните родители ги учат да зборуваат на мајчиниот македонски јазик. Се собираме за македонските празници. Гледаме тоа да биде пријатно место, обично се изнајмува сала. Најчесто се собираме околу езе-

рото Пупуке. Имаме македонска свирка во живо, а на тие забави привлекуваме и луѓе од поранешните југословенски простори. Се дружиме, дискутираме за Македонија. Од пред неколку години овде живее и една фамилија писатели, кои донесоа многу книги, кои им ги нудат на сите Македонци што ќе посакаат да ги прочитаат. Планираме да отвориме библиотека, па мислам дека тие со задоволство би ги донирале своите книги", посочува Крстев.

Тој зборува и за македонското друштво кое било основано во 2006 година. Сега се преземале активности да се најдат простории за друштвото, во кои ќе има и спомен-обележја од Македонија, ќе се одржуваат забави и Македонците ќе можат тука често да престојуваат. Оваа година е сменето неговото раководство, а во 2006 година Крстев бил негов благајник. Паралелно со македонското друштво пред неколку месеци бил формиран и иницијативен одбор за основање македонска православна црква, бидејќи мораат да ги посетуваат српската и руската црква затоа што немаат своја црква.

"Ќе ни бидат потребни средства, ќе се обратиме до новозеландската јав-

ГРАДОТ НА КРАЛИЦАТА, ЈУЖНИОТ ОСТРОВ

МАКЕДОНЦИТЕ ВО СВЕТОТ

ност, која помага за етничките групи но, пред сè, ќе треба нашето членство да се зголеми и да се покаже план и програма. Во Нов Зеланд има околу 1.000 Македонци, од кои 200 се членови на друштвото. Но, проблемот е тоа што има многу малку членови надвор од Оукланд, во Велингтон, кој е оддалечен 400-500 километри, има неколку фамилии. Исто е и со другите градови, така што им е тешко на луѓето да патуваат на толкави далечини. По површина Нов Зеланд е ист како поранешна Југославија или Италија, иако е слабо населен".

МАКЕДОНИЈА ДА СЕ ПРЕЗЕНТИРА ВО ПОЗИТИВНО СВЕТЛО

Крстев дојде во Македонија заедно со сопругата за да ѝ се оддолжат на татковината, односно да го дадат својот глас на парламентарните избори. За политиката во матичната држава тој вели:

"Во изборните кампањи македонските политичари треба да понудат економско, културно заживување и да им се доближат на граѓаните. Македонија и Нов Зеланд овозможуваат двојно државјанство, така што предностите се големи. Во Македонија има промени кои би ги оценил позитивно".

Потенцира дека за Македонија да заживее, пред сè, таа треба да го афирмира туризмот, а за тоа е неопходна реклама.

"Македонија е стара историска земја. Живееме во XXI век, во сферата на информатичкото општество, можат да се направат многу веб сајтови, многу повеќе презентации за Македонија во светот. Нов Зеланд е релативно млада земја, но сепак има музеи, многу атрактивни прозорци кон светот. Македонија треба да ги искористи убавините и повеќе да се отвори кон светот, но и да се подобри сообраќајната комуникација. На тој начин би оставиле многу подобра слика во странство. Од економски аспект треба да се почитуваат законите, а министерствата и надлежните институции заедно да соработуваат, да се гледа севкупната изградба на економијата. Ние Македонците во светот сме македонски амбасадори, а странците се љубопитни и сакаат да го знаат потеклото на луѓето со кои соработуваат. Македонците се вредни луѓе. Живееме во мултиетничка заедница во која има луѓе од цела Азија, Јужна Африка, Европа, вклучени сме во системот и мило ни е кога ја претставуваме Македонија и кога таму дознаваат за нас. Сè уште немаме свои весници и телевизии, но кога ќе се зголеми бројот на членовите на македонското друштво планираме да отвориме радио станица. Но, во презентирањето во јавноста има индивидуи кои на некој начин се презентираат во странство со своите достигнувања, и

ПАРЛАМЕНТОТ ВО ВЕЛИНГТОН

јас се надевам дека моите две книги ќе бидат преведени на англиски јазик. Моето семејство беше покането да гостува на новозеландската телевизија во моментите кога ја продававме едната и купувавме друга куќа. Тоа беше претставување на некое семејство на Нов Зеланд кое доаѓа од друга држава. За татковината дознаваме од Интернет, но и од луѓето кои често ги посетуваат Македонија и европските земји. Новозеланѓаните се чуден народ, има два типа луѓе, едните никогаш не излегле од островот, а другите многу шетаат и биле секаде низ светот, и во Македонија, ги знаат овдешните прилики. Би сакал во светот Македонија повеќе да се презентира во позитивно светло".

За тамошното грчко лоби вели дека не е многу силно како во Австралија, така што проблемот со името не е толку изразен.

"Меѓутоа, ние во секоја пригода нагласуваме дека сме Македонци, дека некогаш Македонија била поголема од Грција, дека си имаме културно наследство кое е независно".

Кавки права имаат заедниците кои живеат во Нов Зеланд?

"Иако не го познавам добро парламентарниот систем, знам дека таму луѓето се оценуваат не според етничката припадност, туку според способноста. Знаам за Хрвати, трета генерација, кои успеале да влезат во Парламентот, но не по етничка основа. Единствена ет-

ничка група се Маорите, домородци кои имаат по некој клучен претставник во Парламентот. Маорите дошле пред Англичаните и нивната традиција продолжува. Има само Маорска партија, која директно влегува во Парламентот", посочува Крстев.

Освен пишувањето, хоби му се шахот и јогата. Со шахот ја претставувал новозеландската репрезентација на Олимпијадата во 1998 година.

Дали размислува да се врати во Македонија?

"Нашата генерација проживеа добар живот во Македонија. Но, во прашање се нашите деца. Тие се прилагодени на новиот систем. Моите деца често патуваат низ Европа, ги гледаат убавините, кога тие би се вратиле во Европа, ние би се вратиле во Македонија, или било каде во другите европски земји, за да бидеме поблиску до Македонија. Од 1996 година, кога заминавме за Нов Зеланд, во Македонија доаѓаме на секое четири години, односно ова е наше трето доаѓање, но второ без децата. Наредниот пат планираме да дојдеме со децата за тие послано да ги развијат чувствата за Македонија. Сегашната посета ќе ја искористиме за да прошетаме низ државата. Слушнавме за многу места, почнувајќи од Плаошник, радовишката црква и за многу други возобновени цркви, што е добро за Македонците", завршува Крстев.